

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การล่มสลายของเศรษฐกิจไทยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2539 หรือที่เรียกว่า “โรคต้มยำกุ้ง” นั้น (จรัส สุวรรณมาลา, 2546 : 21-29) ได้แสดงความคิดเห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นจาก 1) ความเลวร้ายทางการปกครองที่ประกอบด้วยการฉ้อราษฎร์บังหลวง การเอาพรรคพวกเข้าสวมตำแหน่งงานต่างๆ การเล่นพรรคสร้างกลุ่มอิทธิพล และการเลือกปฏิบัติ 2) การบริหารจัดการที่ผิดพลาด เช่นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่า การประพฤติปฏิบัติที่สิ้นเปลืองและฟุ่มเฟือย ประสิทธิภาพของงานต่ำ และการผิดวันประกันพ่วง และ 3) ปัจจัยจำเป็นพื้นฐานไม่เพียงพอ ทั้งปัจจัยทางกายภาพและทรัพยากรบุคคล ทั้งหมดนี้เป็นผลจากการขาดการปกครองที่ดีหรือธรรมาภิบาลทั้งในส่วนของรัฐ บริษัทธุรกิจเอกชน และองค์การมหาชน

เมื่อเกิดภาวะวิกฤติดังกล่าวขึ้น ทำให้รัฐมีการปฏิรูประบบราชการที่มีความล้ำสมัยและขาดประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ และไม่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยรัฐทำการลดขนาดของหน่วยงานราชการ และปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อประหยัดงบประมาณ และใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ คือการเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ ยึดหลักธรรมาภิบาล โดยปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการของภาครัฐ ในด้านวิธีการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและเน้นผลงาน การปรับลักษณะการบริหารงานให้เป็นธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการปรับบทบาทภารกิจและกลยุทธ์ โดยให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วม แนวคิดการบริหาร โดยหลักธรรมาภิบาล จึงเข้ามามีบทบาทต่อหลายหน่วยงานทั้งในภาครัฐเอกชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) และได้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 โดยยึดหลัก 6 ประการ คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า เพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่ดี

ลดความหย่อนประสิทธิภาพของงาน ลดการทุจริตคอร์รัปชัน สร้างความร่วมมือที่ดีซึ่งกันและกัน และสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร

สำหรับประเทศไทย ธรรมนูญได้กลายเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็น หลักการที่เกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตยและได้มีการเสนอและกล่าวถึงแนวคิดนี้อย่างกว้างขวาง ตัวอย่างที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรม คือกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ที่ได้บัญญัติมาตรา ต่างๆ ที่สัมพันธ์กับหลักธรรมนูญ ถ้าหากมีการนำแนวคิดธรรมนูญไปสู่การปฏิบัติ อย่างจริงจังจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องและระบบบริการของรัฐบาลมีความยุติธรรม เป็นที่น่าเชื่อถือ ทั้งในและต่างประเทศ อีกทั้งนำไปสู่การลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของบ้านเมืองได้ (บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. 2544 : 5) และในปัจจุบันแนวคิดเรื่องธรรมนูญ ได้มีบทบาท แนวคิดเรื่องธรรมนูญ ได้มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศทั้งภาครัฐและ เอกชน เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้เห็นความสำคัญของการสร้างให้เกิดระบบ การบริหาร การจัดการและการกำกับดูแลกิจการที่ดีในบริษัทจดทะเบียนและองค์กรธุรกิจที่ เกี่ยวข้องกับตลาดทุนของประเทศและได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแล กิจการที่ดี ในส่วนภาครัฐนั้นในระยะหลายปีที่ผ่านมาได้พยายามปรับตัวเข้าสู่ระบบ ธรรมนูญอย่างเห็นได้ชัด เช่น การก่อตั้งองค์กรบริหารส่วนตำบลเพื่อการกระจายอำนาจสู่ ท้องถิ่น การปรับลดขนาดหน่วยราชการ การปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพ มีการบริหารที่ ประทับใจ ไม่เพียงองค์กรเอกชน การรวมหน่วยงานภาครัฐกับเอกชน การพัฒนาและคัดเลือก บุคลากรในองค์กรให้มีคุณภาพและผลงาน เป็นต้น ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดไว้ว่า หลักธรรมนูญ ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความ คุ่มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผน โครงการ เพื่อปรับปรุงในความ รับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมนูญ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและ สังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งได้รวมสาระสำคัญของรูปแบบการบริการที่มุ่งการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนของสังคม ความโปร่งใส ตรวจสอบได้บนพื้นฐานความยุติธรรมและคุณธรรม และ ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน (บวรศักดิ์ สุวรรณ โณ. 2542 : 17-18) เนื่องจากธรรมนูญ ถือ เป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารราชการและปกครองประเทศโดยรัฐ ประชาชนและเอกชน

ขบวนการนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนดี (ธีรบุทท บุญมี. 2541 : 25) นอกจากนี้ ธรรมนูญยังเปรียบเสมือนพลังผลักดันที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ และเป็นสิ่งที่ให้ความสำคัญกับองค์กรประชาสังคมมีส่วนในการร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทั้งนี้องค์กรรัฐจะอาศัยการบริหารการจัดการที่ดีเป็นกลไกเกื้อหนุน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการฟื้นฟูสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนให้ยั่งยืน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. 2543 : 24)

การปกครองท้องถิ่นเป็นกระบวนการทำให้เกิดการพัฒนาที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นประชาธิปไตย เนื่องจากองค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน สร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง ทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง ทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน เป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจำเป็นต้องดำเนินงานตามระบบ กฎเกณฑ์ ระเบียบราชการและการดำเนินงานตามหลักธรรมนูญ

เทศบาลเป็นองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นประเภทหนึ่งที่ตั้งโดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยการปกครองส่วนท้องถิ่นนี้เป็นการปกครองที่รัฐบาลกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่ และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การกระจายอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา คัดลั่นใจ การตรวจสอบการทำงานและร่วมรับบริการสาธารณะต่างๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอิสระในการดำเนินงาน แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง (วุฒิสาร ตันไชย. 2547 : 1)

การจัดการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล มีวิวัฒนาการเรื่อยมาตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในแต่ละช่วงเวลา ตลอดระยะเวลาแห่งการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในชาติอย่างเต็มที่สมดังวัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลัก คือ “การดำเนินงานตามหลักธรรมนูญ” การที่ประชาชนไม่กระตือรือร้นในการตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงานตามนโยบายของฝ่ายบริหารที่แถลงต่อสภา ก็ส่งผลถึงการทุจริตคอร์รัปชันในวิธีการต่างๆ เป็นต้น

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีการดำเนินงานเป็นไปตามระบบ กฎเกณฑ์ ระเบียบราชการ และการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ดังที่ ธีรยุทธ บุญมี (2541 : 25) กล่าวว่า แนวคิดรัฐธรรมนูญ หรือหลักธรรมาภิบาล คือการเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและปกครองประเทศโดยรัฐ ประชาชนและเอกชน ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม ความโปร่งใส ความยุติธรรม โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชนคี่ ซึ่งแนวคิดนี้เกิดจากการที่ประชาชนเห็นว่า ระบบราชการล่าช้า หลังทุกส่วนต้องการให้เกิดการปฏิรูปและต้องมีการปรับ โครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นและประชาชนต้องการให้มีการตรวจสอบ โดยสื่อมวลชนและนักวิชาการ สอดคล้องกับ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2543 : 24) ได้ให้ความสำคัญกับองค์กร ประชาสังคม ซึ่งมีส่วนในการร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ทั้งนี้องค์กรรัฐจะอาศัยการ บริการการจัดการที่ดีเป็นกลไกเกื้อหนุน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการฟื้นฟูสังคมและ เศรษฐกิจของชุมชนให้ยั่งยืน

เทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม (เทศบาลตำบลท่าอุเทน. 2553 : 3) มีการดำเนินงานหลักตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารงาน กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุไว้ว่าในการบริหารงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย 7 ประการ คือ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและ เกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มี การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และ ได้รับการตอบสนองความต้องการ และ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการ อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้เทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนมได้ยึดหลักการ ปฏิบัติงานตามธรรมาภิบาล 6 หลัก เป็นสำคัญในการบริหารงานและใช้ในการกำหนดนโยบาย ภารกิจ อำนาจหน้าที่ บทบาทของเทศบาลในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพในเชิงรัฐ คือ สามารถลดขั้นตอนการทำงาน ลดภารกิจ มีการกระจายอำนาจภารกิจ สามารถตรวจสอบและ ป้องกันการทุจริตมิชอบ มีความเป็นธรรมในการดำเนินงานและตอบสนองความต้องการของ ประชาชนอย่างสูงสุด ตามภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดความร่วมมือร่วมใจระหว่างบุคลากรในภาครัฐและประชาชน ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาใน ทุกด้านเพื่อความผาสุกของประชาชนอย่างเต็มที่และยั่งยืนต่อไป ประกอบกับยังไม่เคยปรากฏ ว่ามีผลการศึกษาหรือผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล ท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม มาก่อนเลย

ผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหารเทศบาลตำบลท่าอุเทนจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เพื่อจะนำผลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อันจะส่งผลต่อการพัฒนาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุผลสัมฤทธิ์สุดท้าย คือคุณภาพชีวิตและความผาสุกสันติสุขของประชาชนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

สมมติฐานการศึกษา

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม แตกต่างกันไป

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาล ตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม จำนวน 11 ชุมชน ชุมชนละ 9 คน รวมเป็น 99 คน (เทศบาลตำบลท่าอุเทน. 2553 : 6)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลตามกรอบแนวคิดการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

3.1.1 เพศ

3.1.2 อายุ

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.4 อาชีพ

3.1.5 รายได้

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย

3.2.1 หลักนิติธรรม

3.2.2 หลักคุณธรรม

3.2.3 หลักความโปร่งใส

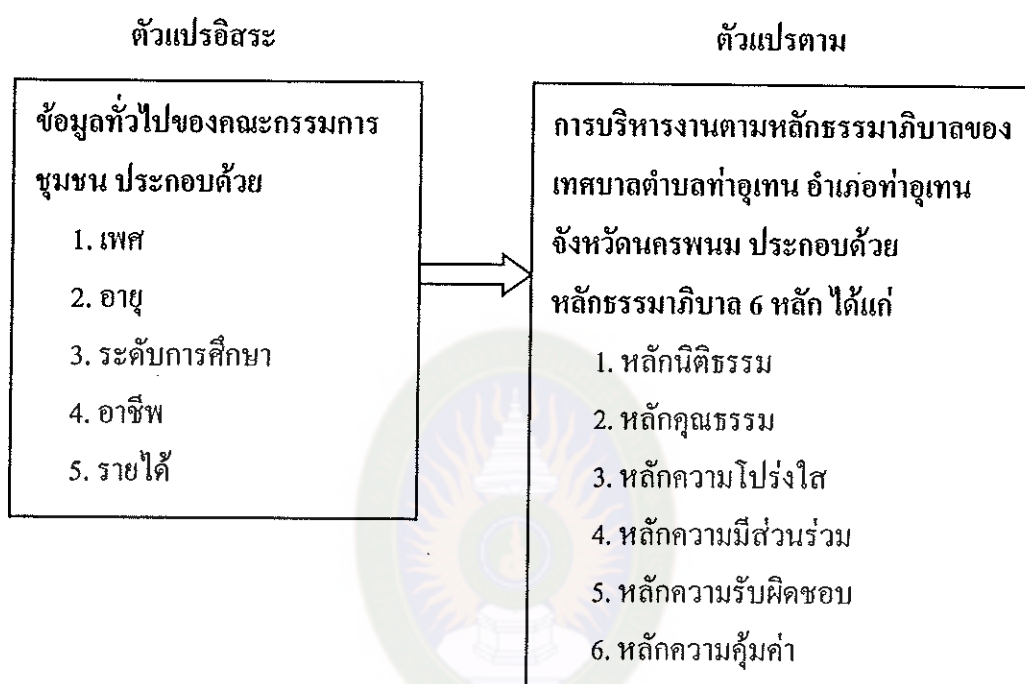
3.2.4 หลักความมีส่วนร่วม

3.2.5 หลักความรับผิดชอบ

3.2.6 หลักความคุ้มค่า

กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษา ได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษา ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้นิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

เทศบาล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546 โดยให้เทศบาลดังกล่าวมีฐานะเป็นนิติบุคคล ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง เทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

คณะกรรมการชุมชน หมายถึง กลุ่มบุคคลภายในหมู่บ้านที่ได้รับการแต่งตั้งจากนายอำเภอตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ซึ่งประกอบด้วย กรรมการ โดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีหน้าที่หลักในการรักษาความสงบเรียบร้อยและพัฒนาหมู่บ้าน ส่งเสริมเศรษฐกิจ

พัฒนาสิ่งแวดล้อม สตรี เด็ก ผู้สูงอายุและด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตาม พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2475 ซึ่งแก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ทั้ง 11 ชุมชน

การบริหารงาน หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน

หลักธรรมาภิบาล หมายถึง กฎเกณฑ์ในการบริหารหรือการปกครองที่ดีเหมาะสม และเป็นธรรม ใช้ในการธำรงรักษาบ้านเมืองและสังคม เป็นการบริหารจัดการทำให้งานสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้วยหลัก 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับให้ทันสมัย และเป็นธรรมที่ยอมรับของชุมชน และชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การปฏิบัติงานที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่างแก่ประชาชน มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ อุดหนุน มีระเบียบวินัย ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตมาทำงานตรงต่อเวลา ให้บริการประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้องตรงไปตรงมา ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวม และถูกต้อง

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การเน้นปรับกลไก และวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส ให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบได้

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง หลักการที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภา เทศบาลตำบล หรือผู้บริหาร และมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแสดงความคิดเห็น การตรวจสอบ การประเมินผลงานของเทศบาล และสุดท้ายประชาชนมีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหารหรือสมาชิกสภาเทศบาล ที่ประชาชนเห็นว่าปฏิบัติงานเสียหายล้มเหลวมีพฤติกรรมเสื่อมเสีย

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การมุ่งเน้นให้เทศบาลตำบล ได้ตระหนักในอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้น ในการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติ

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากร งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นให้สมบูรณ์และยั่งยืนการวัดระดับธรรมาภิบาล เป็นการวัดการบริหารงานตามระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการชุมชน

ประโยชน์การศึกษา

ข้อสนเทศที่ได้จากการศึกษา สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนา
ปรับปรุง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน
จังหวัดนครพนมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY